

בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם. וְאִיזָה עֵינָיִם? אוֹתָן שְׁבַע דְּרָגוֹת שְׁנִקְרְאוֹת עֵינֵי ה', פְּנֵי ה', וְאִז שְׁלוֹם לְעוֹלָם, וְשׁוֹרָה הַטּוֹב שֶׁל הַעֲתִיק בְּמָקוֹם שֶׁל זְכָר וּנְקֵבָה, וְלִכְּנֹ צְוָה מִשֶּׁה בַּתּוֹרָה וְאָמַר (דְּבָרִים ד') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. לְקַשֵּׁר אֶת כָּל קִשְׁרֵי הָאֱמוּנָה.

בא ראה, כל המאריך באחד, מאריכין לו ימיו ושנותיו. מה הטעם? בגלל שהוא מקום שכל ימי ושנות העולם בו תלויים בסוד אותם הדרגות שרמוזות באחד, והם עשרה, וכלם אחד. והתעוררו בו החברים ואמרו, בדל"ת ויפה, בגלל שמקום זה של דל"ת הוא, ואין לה אור משלה, וצריך אדם להאריך בה ולמשך לה ברכות מאותם ששה צדדים, ששה בנים עליונים על ידי הצדיק, ואותם ששה צדדים רמוזים בח', בסוד של שמונה. ששת אלה, ושנים למעלה - חכמה ובינה, אב ואם - להוסיף ולהכלילם למעלה ולתת להם ברכות מאב ואם העליונים, שהרי אין שורה הטוב של העתיק אלא במקום שלם, במקום שנמצאים זכר ונקבה. זהו שכתוב (שיר א) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגומר. ביום חתונתו וגומר. וכלבד דוקא. ועל זה אמרו, וכלבד שלא יחטף בחי"ת, אלא צריך למשך ברכות ממקום עליון של הכל, ולהריק באותם ששה בנים. אחר כך לבת הזאת שאין לה ירשה בבית אביה ואמה, אלא רק הבן הגדול. ומכאן למדנו שבן יורש אב ואם, ובת לא, אלא שיש לה מזונות מן הבן, אלא צריך להאריך בדל"ת הזאת.

דְּהֵי דְרָגִין מִתְחַבְּרִין כְּדִין א"ז הֵייתִי בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם. וּמֵאֵן עֵינָיִן. אֵינּוֹן שְׁבַע דְּרָגִין דְּאֶקְרוּן עֵינֵי יי, פְּנֵי יי, וְכַדִּין שְׁלָמָא לְעֵלְמָא וְשְׂרִיָא טִיבו דְּעִתִּיקָא בְּאַתְרֵי דְדְּכָר וְנוֹקְבָא וּבְגִין כֶּף פְּקֻד מִשֶּׁה בְּאוּרִייתָא וְאָמַר (דְּבָרִים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד. לְקַשֵּׁר כּוֹלְהוּ קִשְׁרֵין דְּמַהִימְנוּתָא.

תא חזי, כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו. מאי טעמא בגין דאיהו אתר דכל יומין ושנין דעלמא ביה תליין ברזא דאינון דרגין דרמיזין באחד ואינון עשרה וכלהו חד, ואתערו ביה חברייה ואמרו בדל"ת ושפיר. בגין דהאי אתרא דדל"ת היא ולית לה נהורא מדיליה. ובעי בר נש לארכא בה ולאמשכא לה ברקאן מאינון שית סטרין שית בגין עלאין על ידי דצדיק ואינון שית סטרין רמיזין בח' ברזא דתמנייה.

שית אלין ותרין לעילא חכמה ובינה אבא ואימא לאוספא ולאכללא להו לעילא, ולמיהב להו ברקאן מאבא ואימא עלאה. דהא לא שרייה טיבו דעתיקא אלא באתר דשלים, באתר דאשתפח דכר ונוקבא. הדא הוא דכתיב (שיר השירים ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' ביום חתונתו וגו'. ביום חתונתו דייקא. ועל דא אמרו וכלבד שלא יחטוף בחי"ת אלא בעי לאמשכא ברקאן מאתר עלאה דכולא. ולארכא באינון שית בגין. לבתר להאי בת דלית לה אחסנא בבית אביה ואימא אלא האי ברא. ומכאן אוליפנא דברא ירית לאבא ולאימא וברתא לא, אלא דאית לה מזוני מן ברא אלא בעי לארכא בהאי דל"ת.

וְתִמְנֶן אַמְרֵי כְּמָה בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַרְכָּא בַּהּ, כְּשִׁיעוּרָא דִּימְלִיף יְתֵה לְעִילָא וּלְתַתָּא וּלְאַרְבַּע זְוויין דְּעִלְמָא, רְזָא דְשִׁית סְטָרִין עֲלָאִין דְּכִלְהוּ יִתְחַבְּרוּן עִמָּה וְלֹא יִתְפָּרְשׁוּן לְעִלְמִין. וְכַד בַּר נֶשׁ מְאַרְיָךְ בְּהָאֵי כָּל אֵינוּן יוֹמִין וּשְׁנִין עֲלָאִין מוֹסְרִין בְּרַכָּאָן עַל רִישֵׁיהּ וְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא קְרִי לֵיהּ (ישעיה ב"ט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתְּהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

תָּא חֲזִי, כְּלָלָא דְאֹרִייתָא בְּהָאֵי קְרָא רְמִיזִין וְכְלָלָא דְכָל אֵינוּן אַמְרִין דְּאֶתְפְּרִי בַּהוּן עֲלִמָּא בְּאַחַד רְמִיזִין הָדָא הוּא דְכֶתִיב (איוב כ"ג) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי יִשְׁיבְנוּ וּנְפָשׁוּ אֹתָהּ וַיַּעַשׂ. וּבַהוּן אֶתְפְּרִי עֲלִמָּא וְעַל דָּא תְּגִינֶן בְּעֶשְׂרָה מְאַמְרוֹת נְבָרָא הָעוֹלָם וְכוּ' וְאוֹקִימְנָא דְכוּלְהוּ עֶשְׂרָה וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּקִרְא קְדֻמְאָה דְאֹרִייתָא : (עד כאן מהחשמטות)

השלמה מהחשמטות (סימן כד)

בְּרֵאשִׁית רְזָא דְחֶכְמָ"ה. בְּרָא. עֲלָאָה סְתִימָא דְלֹא אֶתְיִידַע אֱלֹהִים בֵּינָ"ה. אֶ"ת כְּלָלָא דְחֶס"ד וּגְבוּרָ"ה. הַשְּׁמַיִם תְּפָאֲרָת וְאֶ"ת כְּלָלָא דְנִצְ"ח וְהוּ"ד. וְאִ"ו דּוֹאֵת לְאַכְלָלָא צְדִיקָא. הָאֲרִץ כְּלָלָא דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲרִץ חַיִּים וּבְתַר פְּרֻטָּא דְאֹרִייתָא בְּרְזָא דְאֵינוּן יוֹמִין עֲלָאִין. בְּרֵאשִׁית מְאַמֵּר הוּא לְקַבֵּל דְרָגָא דְחֶכְמָ"ה וְאֶקְרִי רֵאשִׁית. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְלְקַבֵּל דְרָגָא דְחֶס"ד דְּאִיהוּ לִימִינָא. דְּהָא מִתְמַן נָפִיק נְהוּרָא לְכִלְהוּ עֲלִמִין בְּרְזָא דִּיּוֹם, הָדָא הוּא דְכֶתִיב (תהלים נ"ב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם וּלְקַבְּלֵיהּ לְתַתָּא אֲבָרְהֵם דְּאֶחִיד בְּהָאֵי חוּלְקָא. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב הֶכָּא יוֹם אֶחָד, וְהֶכָּא (יחזקאל לג) אֶחָד הָיָה אֲבָרְהֵם וּבִיָּה כְּתִיב (ישעיה מ"א) מִי הָעִיר מִמְזַרְחָ בְּרְזָא דְאֹר דְנָפִיק מִמְזַרְחָ.

וְשֵׁם אוֹמְרִים כְּמָה צְרִיף אָדָם לְהֶאֱרִיף בַּהּ, כְּשִׁיעוּר שִׁימְלִיף אֹתָהּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּע זְוִיּוֹת הָעוֹלָם, סוּד שֶׁל שְׁשֵׁה צְדָדִים עֲלִיוֹנִים שְׁכֵלֵם יִתְחַבְּרוּ עִמָּה וְלֹא יִפְרְדוּ לְעוֹלָמִים, וּכְשִׁאָדָם מְאַרְיָךְ בְּזָה, כָּל אוֹתָם יָמִים וְשָׁנִים עֲלִיוֹנִים מוֹשְׁכִים בְּרַכָּה עַל רֵאשׁוֹ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא לוֹ (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתְּהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

בָּא רְאָה, כָּלֵל הַתּוֹרָה בְּפִסּוּק הַזֶּה רְמוּזִים, וְכָלֵל שֶׁל כָּל אוֹתָן הָאֲמִירוֹת שְׂבָהֵן נְבָרָא הָעוֹלָם רְמוּזִים בְּאַחַד. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (איוב כ"ג) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי יִשְׁיבְנוּ וּנְפָשׁוּ אֹתָהּ וַיַּעַשׂ. וּבְהֵם נְבָרָא הָעוֹלָם. וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, בְּעֶשְׂרָה מְאַמְרוֹת נְבָרָא הָעוֹלָם וְכוּ', וּפְרָשְׁנוּ שְׁכֵלֵם עֶשְׂרָה, וְכֵלֵם כְּלוּלִים בְּפִסּוּק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה.

בְּרֵאשִׁית - סוּד הַחֶכְמָה. בְּרָא - הָעֲלִיּוֹן הַנְּסֻתָר שֶׁלֹּא נוֹדַע. אֱלֹהִים - בֵּינָה. אֵת - כָּלֵל שֶׁל חֶסֶד וּגְבוּרָה. הַשְּׁמַיִם - תְּפָאֲרָת. וְאֵת - כְּלָלוֹת שֶׁל נִצְח וְהוּד. וְאִ"ו שֶׁל "וְאֵת" - לְהַכְלִיל הַצְּדִיק. הָאֲרִץ - כְּלָלוֹת שֶׁל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, אֲרִץ חַיִּים, וְאַחַר כֵּף פְּרֻטָּא שֶׁל תּוֹרָה בְּסוּד אוֹתָם יָמִים עֲלִיוֹנִים. בְּרֵאשִׁית הוּא מְאַמֵּר, כְּנֻגַד הַדְּרָגָה שֶׁל חֶכְמָה, וְנִקְרָא רֵאשִׁית.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר - כְּנֻגַד הַדְּרָגָה שֶׁל חֶסֶד שֶׁהִיא לִימִין, שְׁהָרִי מִשָּׁם יוֹצֵא אֹר לְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּסוּד שֶׁל יוֹם, זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (תהלים נב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וּכְנֻגַדוֹ לְמַטָּה, אֲבָרְהֵם שְׁאוּחֻז בַּחֲלֵק הַזֶּה, וְלִכְּן כְּתוּב כָּאֵן יוֹם אֶחָד, וְכָאֵן - אֶחָד הָיָה אֲבָרְהֵם, וְכוּ כְּתוּב (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמְזַרְחָ, בְּסוּד שֶׁל אֹר שִׁיּוּצָא מִמְזַרְחָ.

ובא ראה, לא תמצא בכל שבעת הצדיקים שאחוזים למעלה בסוד של שמותיקה בתחלה אף, אלא אברהם ואהרן שאחוזים בחסד הזה, שהרי כהנים מצד החסד באים. אף על גב שאהרן אחוז בהוד, גם בחסד הוא אחוז. ומשה, אף על גב שאחוז בנצח, גם בתפארת אחוז הוא, להראות שהכל אחד. ואברהם ראש לכל הצדיקים, וממנו נפרדו למטה, שהוא לימין הקדוש ברוך הוא, ונקרא כהן, זהו שכתוב (תהלים קי) אפה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן אחוז בזה בגלל שהוא כהן, אבל דרגתו הוא הוד.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' - פנגד הדרגה של גבורה ששם אחוז יצחק, וכנגדו תפארת. המים הולידו אש, בגלל כך יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל, ובגלל כך למטה (בראשית כה) אברהם הוליד את יצחק, ובאותו יום נברא גיהנם, שיצא מאותה אש חזקה באותה מחלקת, ולכן אותו יום הוא יום הדין.

ויאמר אלהים יקוו המים - פנגד דרגת תפארת שנקרא קו האמצעי, וכנגד יעקב שהוא שלישי, ונוטל שני חלקים באותו של אש ומים [של אש השמים] משמים, וכנגדו יום שלישי, ועל זה נקרא יעקב (שם) איש תם יושב אהלים. שלם בכל. שלם בחסד. שלם בדין. שלם במים. שלם באש. יושב אהלים - שנים, חסד וגבורה, ונוטל הכל, ונעשה בידיו רחמים.

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב וגומר. הדרגה של צדיק שנקרא

ותא חזי לא תשפח בכלהו שבעה זפאין דאחידן לעילא ברזא דשמהתהון בשירותא אלה אלא אברהם ואהרן דאחידן בהאי חס"ד דהא כהנים מסטרא דחס"ד אתו. ואף על גב דאחיד אהרן בהוד, בחס"ד נמי אחיד ומשה אף על גב דאחיד בנצח, בתפארת נמי אחיד. לאחזאה דכולא חד ואברהם רישא לכלהו זפאין ומניה אתפרשו לתפא דאיהו לימינא דקדשא בריך הוא ואקרי כהן הדא הוא דכתיב (תהלים קי) אפה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן בגין דאיהו כהן אחיד בהאי, אבל דרגא דיליה הו"ד איהו:

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' לקבל דרגא דגבור"ה דאחיד תמן יצחק ולקבליה תפארת מיא אולידו אשא בגין כך יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל. ובגין כך לתפא אברהם הוליד את יצחק וביומא ההוא אתברי גיהנם דנפיק מההוא אשא תקיפא בההוא מחלוקת ובגין כך ההוא יומא, יומא דדינא:

ויאמר אלהים יקוו המים לקבל דא דרגא דתפארת דאקרי קו האמצעי ולקבליה דיעקב דאיהו תליתאי ונטיל תרין חולקין בההוא דאש ומים (ראש השמים) משמים ולקבליה יום תליתאי ועל דא דאקרי יעקב (בראשית כ"ה) איש תם יושב אהלים. שלים בכולא. שלים בחסד. שלים בדינא. שלים במיא שלים באשא. יושב אהלים תרין, חס"ד וגבור"ה ונטיל פלא ואתעביד בידיה רחמין:

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו'. דרגא דצדיק

דְּאֶקְרִי עֵץ הַחַיִּים וְאִיהוּ עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּהָא לִית בְּכִלְהוּ דִּיעֵבִיד פְּרִי בַר אִיהוּ. זִרְעוּ בּוּ עַל הָאָרֶץ דִּיִּיקָא. וְלִקְבֻלִיהּ לְתַתָּא (בראשית מט) בֵּן פּוֹרֵת יוֹסֵף בֵּן פּוֹרֵת עַלֵי עֵינֵי, וְאֶקְרִי בְּרִית שְׁלָמָא. וּבְגִין כֶּף תְּרִי זְמַנֵי בְּהַאי יוֹמָא כִּי טוֹב, חַד לִקְבֹּל דְּרִגָא דְּתַפְאָרִ"ת וְחַד לִקְבֹּל דְּרִגָא דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּשַׁבְתָּא דְּלַעִילָא וְעֵבִידָתָא אַחְרָא לִית בֵּיה אֵלָא זְווגָא לְאַפְקָא פְּרִי נִשְׁמַתִּין לְעֵלְמָא, פְּרִי עוֹבְדוּי דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא. הֵכִי נְמִי לְתַתָּא דְּזוּוּגָא שְׂרִי בֵּיה מִשְׁבַּת לְשַׁבַּת.

עץ החיים, והוא עושה פרי, שהרי אין בכלם שיעשה פרי פרט לו. זרעו בו על הארץ, דוקא, וכנגדו למטה (שם מט) בן פרת יוסף בן פרת עלי עין, ונקרא ברית שלום. ולכן פעמים ביום הזה פי טוב, אחד פנגד דרגת תפארת, ואחד פנגד דרגת צדיק, שהוא יום השבת שלמעלה, ומעשה אחר אין בו אלא זווג להוציא פרי נשמות לעולם, פרי מעשיו של הקדוש ברוף הוא. כף גם למטה, שזווג מתר בו משבת לשבת.

תָּא חֲזִי, רְזָא עֲלָאָה דְּאוּרִייתָא, מְאִי עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי, לִקְבֹּל יוֹמָא דְּשַׁבְתָּא אִיהוּ. וּמְאִי טַעְמָא אַתְּכִלִּיל בְּיוֹם תְּלִיתָאֵי, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ. בְּגִין דְּתַנְיִנָן רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֵּן יוֹחָאי אוֹמֵר מְאִי טַעְמָא כְּתִיב בְּאוּרִייתָא (דברים כד) פִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְלֹא כִּי תִלְקַח אִשָּׁה לְאִישׁ בְּגִין דְּאֶרְחִיהּ דְּבַר נָשׁ לְאַהֲדָרָא וְלִמְתַּבַּע אַנְתּוּ. מְתַל לְבַר נָשׁ דְּאַתְּאֲבִיד לִיה אֲבִידָתָא מְאִרִי דְּאַבְדָּתָא מְחִזֵּר לְמְתַבַּע אֲבִידָתָא דִּילִיהּ, וְהַאי צַדִּיק אִישׁ אֶקְרִי. הָדָא הוּא דְּכְתִיב (בראשית מ"ג) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה כְּדַאוּקִימָנָא.

בא ראה סוד עליון של התורה, מה זה עץ פרי עשה פרי, הוא פנגד יום השבת, מה הטעם נכלל ביום שלישי? סוד עליון הוא, בגלל ששנינו, רבי שמעון בן יוחאי אומר, מה הטעם כתוב בתורה (דברים כד) פי יקח איש אשה, ולא פי תלקח אשה לאיש? בגלל שדרף האיש לחזר ולבקש אשה. משל לאדם שאבדה לו אבדה, בעל האבדה מחזר אחר אבדתו. וצדיק (יסוד) זה נקרא איש. זהו שכתוב (בראשית מג) והורידו לאיש מנחה, כפי שבארנו.

וּבְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל דְּרַמִּיזָא בְּיוֹם רַבִּיעָאֵי בְּרְזָא דְּמֵאֲרֵת חָסֵר סְמִכָא רַבִּיעָאָה מְלֻכוּתָא דְּדוֹד. בְּגִין כֶּף אַף עַל גַּב דְּאַתְרִיהּ דְּהַאי צַדִּיק יוֹמָא דְּשַׁבְתָּא אַתְּכִלִּיל וְאַתְרַמִּיז בְּיוֹמָא תְּלִיתָאֵי לְמַהוּי סְמִיךְ לְיוֹם רַבִּיעָאֵי וְאִיהוּ אַנְתּוּ דִּילִיהּ בְּגִין כֶּף מְאִרִיהּ דְּאַבִּידָתָא מְחִזֵּר עַל אֲבִידָתּוּ וּבְגִין כֶּף פְּתִיב לְתַתָּא (בראשית מ"ב) וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ.

ובנסת ישראל שרמזת ביום רביעי בסוד של מארת חסר, העמוד הרביעי מלכות של דוד, לכן אף על גב שמקומו של צדיק זה יום השבת, נכלל ונרמז ביום השלישי, להיות סמוך ליום רביעי, והיא אשתו, לכן בעל האבדה מחזר על אבדתו, ולכן פתוב למטה (שם מב) ויוסף הוא השליט על הארץ.

אַבְרָם בְּזַמְנָא דְּאַתֵּי דְּאִיהוּ בְּאַחְרִית הַיָּמִים בְּיוֹם שְׁתִּיתָאֵי דְּאִיהוּ אֶלְפָּא שְׁתִּיתָאָה

אברם לעתיד לבא, שהוא באחרית הימים, ביום הששי שהוא האלף הששי, כשיבא המשיח, שיזמו של הקדוש ברוף הוא אלף שנה, אף על גב